לם א מיי׳ פ״ב מהלי ברכות הלי יא ופ״י מהלי אישות הלי ג סמג

עשיו מח טוש"ע אה"ע סי

סב סעי א: סב מיי הלי ברכות שם

ז: מא ג מיי' (פ"י מהל'

מישות ה"ו) [פ"ה מהל' ברכות הל"ה] טוש"ע

שם פעיף יג: מב ד מיי׳ הלי אישות שם הלי ה ופ"ב מהלי ברכות ה"י טוש"ע שם

:סעיף ד

תוספות רי"ד (המשך)

כשצריך ללמוד הילכך יש

בה פתיחה. אח"כ מברד

שוש תשיש קודם שיברך

על שמחת החתן דכתיב

. את לא אעלה את ירושלית

שהיא סמוכה לחתימת

אשר יצר איוו פוחח רה

תשמח שישמח החתן

. והכלה כל ימיהם ואיז זו

משמח חתן וכלה ואינו

פותח בה בברוך מפני שסמוכה היא לחתימת שוש תשיש. אח"כ אומר אשר ברא שהוא

שמחת הזיווג וחותם בה

משמח חתן עם הכלה

ששמחים כשמזרווגים זה

עם זה ואע״פ שהיא סמוכה לחתימה הראשונה

שלפניה ודיז הוא שלא

מפני שמברכים אותה

לרדה רדלירא חויח

חדשות הוא פותח בה בברוך: רב אשי איקלע

רר כהוא

קמא בריך כולהו מכאן י ואילך אמר אי איכא

פנים חדשות נבריד כולהו.

בשעת כניסתן לחופה בין

בסעודה מברך כולהו ואין בסעודה מברך כולהו ואין צריך פנים חדשות דהא מכאן ואילך לא הוי אלא

. בסעודה. א"כ יומא קמא

ברכות בלא פנים חדשות.

ומכאן ואילך בלא פנים חדשות מברך שהשמחה

במעונו בברהמ"ז ואשר

ברא שהוא עיקר ברכת

מז׳ ועד ל׳ בין אמר מחמת

הלולא ביז לא אמר מחמת הילולא מברך שהשמחה במעונו. פי׳ אבל לא

אשר ברא שהוא ברכת

ימי חתונות אינו ראו

לברכם. מכאן ואילך אי אמר מחמת הלולא מברך

שהשמחה במעונו ואי לא לא. וכי אמר מחמת הלולא עד אימת. א״ר פפי משמיה דרבא עד

תריסר ירחי שתא. מעיקרא

שערי באסותא פי׳ כיון

. שמשליד השעורים בגיגית

לעשות מהן שכר לצורך הסעודה אבל לא משעת

אירוסין: רבינא איעסיק

בריך משעת אירוסין. אמר

. קים לי בגווייהו דלא הדרי

איקלע לבבל בריד שית

הוא. מברך . שהשמחה במעונו ואשר

ואי לא אפושי בעלמא הוא.

סלי י טוש"ע שם סעיף

ל) [עירובין יח. ע"ש היטב וע' גם ברכות סא. ומלוה ליישב. ושם איתא ר' אבהו וכ"ל בשלילמותו. ב) וע"ו ה) ומגילה כג:ז. ו) וברכות דברכות פ״ח ה״ה, ט) [ברכות סא.], י) [עיין תוס' ע״ז ח: ד״ה מכי וכו' השיגו על פירוש זהן, ל) עי׳ יומא מג:,

תורה אור השלם

ו. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אָת האדח רעלמו רעלח נקבה ברא אתם: רראשים א כז

זָכָר וּנְקַבָּה בְּרָאָם וַיְבֶּרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הַבְּרָאָם: בראשית ה ב

וכר ונקבה בראם. דמתחילת ברייתם תרי הוו כשמס ולאבלים בפני עלמן, אחינו בעל הנחמות ינחס אתכם בא"י מנחס אבלים, ואינו כוללו יחד (מגילה כג:).

תוספות רי"ד שעדיין לא שמען: מאי מברך אר"י שהכל ברא תשמח. אשר ברא. פי׳ ה' וכתיב . שהכל. אח״כ מברך אשה מצלעותיו ומפני . כבר פותח בה בברוך

מתחיל מאשר יצר לפיכך פתח בה בברוך וחתם בה בברוך כדרך כל ראשי סדרי ברכות. ושוש תשיש ושמח תשמח מפני שהן ברכה הסמוכה לחברתה לא פתח בה בברוך שכן תיקנו לכל הברכות שסמוכות אחר הראשונה על הסדר. ואשר ברא מפני שהיא נאמרת יחידית ברוב ימי המשתה כשאין שם פנים חדשות לפיכך אינה מן הסמוכות והולרך לפתוח בה בברוך ולסיים בה בברוך. אבל שהכל ברא לכבודו אינה מן הסדר אלא לאסיפת העם הנאספים שם לגמול חסד זכר לחסדי המקום שנהג עם אדם הראשון שנעשה לו שושביןוי ונתעסק בו ואסיפה זו כבוד המקום היא וברכה זו לכך נתקנה ומשעת אסיפה היא ראויה לברך אלא מכיון שיש ברכה על הכום הזקיקוה לסדרה עליו מידי דהוה אברכת בשמים וברכת על האור במולאי שבת דאמרי׳ו) (ירושלמי ח) דפסחים פ״י) רבי מפזרן וחוזר וסודרן על הכוס ורבי חייא מכנסן הואיל ויש שם כום ולפי שאינה משאר סדר הברכות וכולה הודאה אחת לא חתמו בה בברוך מידי דהוה אברכת פירות ומלות. וכן ברכת יולר האדם שתיקנוה לינירה רחשונה של חדם הרחשון כדלקמן אי למ"ד ב' יצירות הוו אי למ״ד ב׳ ילירות עלו במחשבה ובתר מחשבה אזלינן מ"מ אינה מסדר ברכות הזווג דהא ביצירה הראשונה אכתי נקבה לא הואי וא״ת למה היא באה מתוך שאנו מברכין על יצירה השניה תקנו אף על הראשונה שהיא עיקר ותחילתו: והתקין לו ממנו. מגופו מללעותיו: בניו עדי עד. בנין נוהג לדורות. וחוה קרי לה בנין על שם ויבן את הללעשי (ברחשית ב): עקרה. ירושלים: ליעים האהובים. החתן והכלה שהן ריעים האוהבים זה את זה: כשמחך ילירך. כמו ששמחת חת אדם הראשון: בגן עדן מקדם. דכתיב ויטע גן בעדן מקדם וישם שם וגו'(שם): משמח חתן וכלה. ובאחרונה משמח חתן עם הכלה לפי ששמחת ברכה הראשונה לא בשמחת חתונה אנו אומרים שהרי תפלה היא שמתפללים ומברכין שיהו שמחים בהצלחה כל ימיהם לפיכך אין לחתום בה משמח חתן עם הכלה דמשמע

איש באשתו אלא ברוך ה' משמח

ברכות הקצרות פוטרת מלפתוח בה בברוך. ונ"ל שטועים הם בני אדם שמתחילים מאה ברכות מאלהי נשמה מפני שלא מצינו בשום מקום שיתחיל בברכות בלא פתיחת ברוך. וכך ראוי להתחיל ברוך אשר יצר את האדם

בחכמה. ויש בה פתיחה לפניה וחתימה לאחריה. ואח"כ אומר אלהי נשמה וחותם בה בברוך ואינו פותח בה

בברוך מפני שהיא סמוכה להו. אח"כ אומר כל הקצרות. ואח"כ אומר המעביר שינה. ופותח בברוך. מפני שסמיכות ברכות הקטנות אינה פוטרתה. ובברכת התורה פותח בה בברוך מפני שלא נתקנה עם סדר ק' ברכות אלא

שהבל ברא לכבודו ויוצר האדם. פותחת נכרוך אע״פ שכל והתקין לו ממנו בנין עדי עד היא הנקבה. שוש תשיש לפי שאנו לריכין להעלות זכרון ירושלים על ראש שמחתנו שנאמר (תהלים פותח בברוך היה נראה הכל ברכה אחת וכן אשר יצר אם לא היה קלו) תדבק לשוני לחכי וגו'. שמח תשמח ברכה לחתן וכלה פותח בברוך היה נראה שהיתה מתחלת מברוך יולר האדם אשר שינליחו בשמחה וטוב לב. ואשר ברא לשם כל ישראל. ולפי שהסדר

> אשהכל ברא לכבודו ויוצר האדם ואשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו והתקין לו ממנו בנין עדי עד ברוך אתה ה' יוצר האדם שוש תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה ברוך אתה ה' משמח ציון בבניה שמח תשמח ריעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם ברוך אתה ה' משמח חתן וכלה ברוך אתה ה' אמ"ה אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה גילה רינה דיצה חדוה אהבה ואחוה ושלום וריעות מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם בא"י משמח חתן עם הכלה לוי איקלע לבי רבי בהלוליה דר"ש בריה בריך חמש רב אםי איקלע לבי רב אשי בהלוליה דמר בריה בריך שית לימא בהא קמיפלגי דמ"ם שתי יצירה הואי ומ"ם שתי יצירות הואי לא דכ"ע חדא יצירה הואי מ"ם בתר מחשבה אזלינן ומ"ם בתר מעשה אזלינן כי הא ידרב יהודה רמי כתיב יויברא אלהים את האדם בצלמו וכתיב 12כר ונקבה בראם הא כיצד בתחלה עלה במחשבה לבראות שנים ולבסוף נברא אחד רב אשי איקלע לבי רב כהנא יומא קמא בריך כולהו מכאן ואילך יאי איכא פנים חדשות בריך כולהו ואי לא אפושי שמחה בעלמא הוא מברך שהשמחה במעונו ואשר ברא משבעה שלשים בין אמר להו מחמת הלולא

ליה הכי כך פירש רשב"ם: רב תנא הוא ופליג. לא נעי לשנויי כי תניא ההיא בברכת המזון כדמשני רבי יוחנן דנראה לו דוחק להעמיד כן ונוח לו טפי לומר דפליג ומדלה קחמר כ' יוחנן ס חנה ופליג יש להוכיח דר"י אמורא היה דאי הוה תנא הוה משני כדמשני לרב ואין להקשות דאמאי לא משני רבי יוחנן אנא דאמרי כרב דתנא הוא דרבי יוחנן לא היה מחזיק רב כתנא דפליג עליו בכל דוכתא ומיהו איכא נמי רבי יוחנן שהיה תנא דתניא בשילהי דנזיר (דף סה. ושם) וכמה שיעור

אחת סמוכה לחבירתה כיון דקלרות הן אם לא היה

יצר אבל שוש תשיש שהיא אחר ברכה

ארוכה אין נריך לפתוח בברוך

ואשר ברא פותחת בברוך לפי

שמברכים אותה בפני עלמה כשאין

פנים חדשות כדפירש בקונטרס ועל

שהכל ברא לכבודו ויולר האדם פי׳

בהונטרס טעם אחר ור"ח פירש

דיונר האדם פותחת בברוך לפי שיש

שלא היו אומרים אותה כדאמר

בסמוך ואור״ת דבפרק קמא דברכות

(דף יא:) גבי ברכת התורה גרסי׳

ר' יוחנן מסיים בה הכי והערב נא

דברכה אחת היא דאי הוו שתי

ברכות היה לריך לפתוח בברוך

אע"ג דסמוכה לחברתה כיון שאותה

שלפניה היא קלרה ובתר הכי גרסינן

הלכך נימרינהו לתרווייהו ולא גרסינו

לכולהו דאם כן הוה משמע דשלש

ברכות הן: חדא יצירה הואי.

לריך לומר דהיינו כמאן דאמר

פרנוף אחד מדקאמר בתר הכי דכולי

עלמא חדא יצירה הואי מר סבר

בתר מחשבה אזלינן ובריש פרק שני

דעירובין (דף יח. ושם) משמע בהדיח

דלמאן דאמר פרצוף אחד הוה עלה

במחשבה להבראות שנים אבל למאו

דאמר התם שני פרצופים לא סבירא

תפיסה פירש רבי יוחנן כו':

רמו שערי באסינתא איני והא רב פפא איעסק לאבא מר בריה ובריך משעת אירוסין שאני רב פפא דהוה מריח ליה רבינא איעסק לִיה לבריה בי רב חביבא ובריך משעת אירוסין אמר קים לי בגוייהו דלא הדרי בהו לא אסתייע מילתא והדרי בהו רב קבירות היה היא היה בון לבבל בריך שית אריכתא ולית הלכתא כוותיה רב חביבא איקלע לבי מהולא בריך שהשמחה במעונו ולית הלכתא כוותיה משום דמרידי דאית ליה צערא לינוקא א"ר נְחמן אמר רב יחתנים כוותיה משום דמרידי מן המנין יואין אבלים מן המנין מיתיבי חתנים ואבלים מן המנין מתניתא קא רמית עליה דרב יירב תנא הוא ופליג איתמר ייאמר ר' יצחק א"ר יוחנן חתנים מן המנין ואין אבלים מן המנין מיתיבי חתנים ואבלים מן המנין

את שניהם לעולם בסיפוק מזונות וכל טוב ובאחרונה שבח שמשבח להקב"ה שברא חתונת דיבוק איש באשה על ידי שמחה וחדוה לפיכך יש לחתום משמח חתן עם הכלה שהוא לשון שמחת איש באשה: בריך המש. שהכל ואשר יצר ושוש תשיש שמח תשמח אשר ברא: בריך שית. יוצר האדם הוסיף: חדא יצירה הואי. כמאן דאמר בעירובין (דף יח.) ויבן את הללע פרלוף שמתחילת ברייתו נברא שני פרלופין זכר מלפניו ונקבה מאחור: שסי ילירום. כמאן דאמר (שם) זנב היה וממנו נבראת האשה והרי כאן שתי ילירות: **במר מחשבה אולינן.** ששנים עלו במחשבה להבראות ונברא אחד בעירובין בפ^י עושין פסין _[שס]: **מברך שהשמחה במעונו.** בתחילת הזימון: בין אמר להן. לקרואין: מחמם הלולא. קראתי לכם הלום לסעודה: מעיקרא. קודם החופה אם הזמין קרואים ואמר להם מחמת שאני רוצה להכנים בני לחופה: מאימתי. הויא התחלת שמחת חופה לברך שהשמחה במעונו: **מכי רמי שערי באסינהא.** יש שורין שעורים בעריבת מים "להטיל שכר לגורך חופה. ו"א לשם החתן והכלה זורעין שעורין בעליך לומר פרו ורבו וצמחו כשעורים הללו: דהוה טריח ליה. מחוקנים היו לו כל צרכי חופה וסעודה: איעסק לבריה. שידך לו אשה: ובריך משעם אירוסין. שהשמחה במעונו: והדרי בהו. לא נתנו לו האשה: שית אריכסא. הוסיף דברים על שהכל ועל ברכת יצירה ראשונה וחתם בהם בברוך: ולים הלכחה כווחיה. כדפי׳ לעיל: לבי מהולה. לסעודת מילה: החנים מן המנין. לקמן מפרש למחי הלכחה:

ובין לא אמר להו מחמת הלולא מברך

שהשמחה במעונו מכאן ואילך אי אמר

להו מחמת הלולא מברך שהשמחה במעונו

ואי לא לא וכי א"ל מחמת הלולא עד אימת

אמר רב פפי משמיה דרבא געד תריסר ירחי

שתא ומעיקרא מאימת יאמר רב פפא מכי

. על שהכל ועל יוצר האדם. והאריך בהן וחתם בהם ופסיק תלמודא ולית הלכתא (כסתם) [כוותיה]: רב חביבא איקלע לסעודת המילה בריך שהשמחה במעונו ופסיק תלמודא ולית הלכתא [כוותיה] משום דאית ליה צערא לינוקא. אר״י אמר ר"י מברכין ברכת חתנים בעשרה כל ז'. וחתנים מן המנין ברכת אבלים כל ז' ואין אבלים מן המנין. והוא שבאו פנים חדשות. מאי ברכת אבלים ברכת רחבה פי׳ היו מברין את האבל ברחובה של עיר ומברכין שם כנגד השם וכנגד אבלים וכנגד המנחמים וכנגד כל ישראל כדמפרש בגמרא וצריכה עשרה ובאותן יו״ד אין אבלים מן המנין כברכת המזון כגון ג׳ לוימון ויו״ד לאלהינו:

מוסף רש"י

(ברכות סא.) זכר מלד זה ונקנה מלד זה (ערובין יוו.). מכי רמו שערי באסינתא. לעשות שכר המשתה. אסינתי. ליום המשתים. משימרין עריבות ששורין בהן שעורין לעשות שכר, ל"א נותנין עפר בעריבות חורעין שם שעורין קודם ימי החופה ומביאין לפני החתן והכלה למוחים ואומרים רו ורבו כשעורין להם פרו ורבו כשעורין הללו שממהרין לנאת מכל התבוחה (ע"ז ח:). ואין אבלים מן המגין. שהרי הוח חומר ברכה למנחמים בפני עלמן, אחינו בעל הגמול ישלם לכם גמולכם הטוב בא"י משלם הגמול,

יצר. שוש תשיש. שמח לכבודו משום דברכת חתנים צריכה עשרה ברוב עם הדרת מלך. וזו האסיפה ברבים מ״ה מתחיל ומברך יוצר האדם כנגד יצירה ראשונה שנברא לבדו. אח״כ מברך על יצירת שניהם האיך הפריד לו שמאריך דבריו חותם בה. שהן קצרות אינו חותם פחן קבורו אני החום בהן ואע"פ שהיא סמוכה לשלש ראשונות שבירך מפני שהשלש ראשונות פתיחה בברוך יש בהן. אבל חתימה אין בהם י ואיזו נקרא ברכה הסמוכה לחברתה שאין פותחים בה בברוך כשמתחיל לאחרי׳ כגון ברכות י״ח וברכות ק״ש. אבל הסמוכה . לברכה קטנה פותחים בה בברוך כמו שאנו עושים קצרות מברכין על כ"א וא' בפתיחה ולא יותר וכשמתחיל לברך ברכות הארוכות פותח בה בברוך. ואין סמיכות